

Uputstvo za pisanje stručnog rada

Dr sci. med. Željko Vlasisavljević
Prof. dr sci. med. Gora Miljanović

Vodič za pravilno pisanje naučnog rada sastavljen je radi publikovanja u stručnom časopisu Vizija, izdavača Unije udruženja medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara Srbije.

Pre predaje rukopisa za štampanje, autori bi trebalo da detaljno i pažljivo pročitaju uputstva za pripremu radova. Neophodno je da autori i koautori pripreme radove prema ustanovljenim principima, koji su od ključnog značaja za klasifikaciju naučnog časopisa.

Vizija je zvanični časopis Unije udruženja medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara Srbije (u daljem tekstu Unija), te se autori se slanjem rukopisa dobrovoljno odriču autorskih prava, tj. prenose ih na Uniju. Vizija prima na razmatranje i publikovanje sledeće kategorije rukopisa:

- Originalni radovi
- Saopštenja
- Pregledni radovi
- Izveštaji sa kongresa i stručnih sastanaka
- Stručne vesti,
- Prikazi stručnih knjiga i praktikuma
- Istorija medicine
- Pisma uredništvu
- Dopisi „U spomen”

Uz rad je potrebno priložiti potvrdu sa potpisima svih autora da članak nije objavljen u nekom drugom časopisu, kao i da nije u toku razmatranje za

objavljivanje u drugom časopisu. Dopis treba da sadrži i prateći tekst:

„Svojim potpisima garantujemo originalnost Rada u svakom smislu te reči. Rad nije ranije publikovan niti poslat na razmatranje. Rad predstavlja rezultat zajedničkog napora svih autora i svojim potpisima garantujemo i preuzimamo svu krivičnu i materijalnu odgovornost. Ovaj Rad nema sukoba interesa.”

Primer

Prvi autor: Jovan Jovanović
_____ (svojeručni potpis)

Drugi autor: Petar Petrović
_____ (svojeručni potpis)

Treći autor: Marko Marković
_____ (svojeručni potpis)

Četvrti autor: Miloš Milošević
_____ (svojeručni potpis)

Ovako pisanu izjavu sa potpisima treba skenirati i poslati uz Rad na mejl adresu uredništva (ili fotografisati i sliku koja je jasna i čitljiva, sa potpisima ispod teksta, priložiti uz Rad).

Rad koji je primilo uredništvo za objavljivanje u časopisu, urednici upućuju recenzentima na stručnu recenziju (dvostruka slepa recenzija). Recenzenti imaju obavezu da u roku od sedam do deset dana daju svoju recenziju. Ako recenzenti predlože izmene ili dopune Autori su dužni da

izvrše korekcije predložene od strane recenzenta (izmene i/ili dopune Rada). Kopija recenzije, bez imena recenzenta, dostavlja se autoru radi konačne odluke. Odluka uredništva o prihvatanju Rada donosi se na osnovu pozitivne odluke recenzenta koji ocenjuju kvalitet, jasnoću iznetih činjenica, stil i relevantnost teme u odnosu na struku sestrinstva i zdravstvene nege. Radovi se ne naplaćuju i ne vraćaju.

Uredništvo je dužno da po prijemu Rada autoru pošalje povratnu informaciju. Ona treba da sadrži obaveštenje o prijemu Rada i njegovom slanju na dalju obradu. Takođe, uredništvo je u obavezi da autora obavesti o vremenskom roku u kojem će autor dobiti informaciju o konačnoj odluci prihvatanja, tj. korigovanja Rada. Celokupan period od slanja rukopisa do konačne odluke neće trajati duže od 30 radnih dana.

Uredništvo zadržava pravo da pre slanja rukopisa na recenziju izvrši analizu poslatog Rada i isti vrati odmah na doradu prema pisanom vodiču za autore, kao i da odbije Rad za dalju proceduru, ukoliko smatra da isti nije u skladu sa moralnim i etičkim načelima profesije, da nije u domenu oblasti rada časopisa i ukoliko je Rad napisan na jeziku koji nije u skladu sa propozicijama časopisa. Nakon izjašnjavanja recenzenta, rukopis može biti prihvaćen za objavu, vraćen na doradu ili odbijen.

Rukopise je potrebno slati uredniku na e-mail: unija.umsztrs@gmail.com sa naznakom „Prijava rukopisa za publikovanje“.

Opšta pravila

Rukopis i svi prilozi Rada treba da budu jasni i napisani na engleskom ili srpskom jeziku, a za pisanje Rada treba koristiti isključivo Microsoft Word iz Microsoft Office paketa. Rukopis treba pripremiti na formatu A4, uz sve margine od 2,5 cm, a stranice je neophodno numerisati. Tip slova (font) koji treba koristiti je Times New Roman, veličine 12. Radove treba kucati sa proredom 1,5.

U rukopisu članka treba obeležiti mesta za slike, sheme, grafikone, tabele i ne ostavljati prazan prostor u tekstu. Podaci o literaturi i drugim referencama se označavaju arapskim brojevima u

uglastim zagradama redosledom kojim se pojavljuju u tekstu (na primer **[1,2]**). Prilikom upotrebe skraćenica koje se u Radu ponavljaju, dovoljno je pri prvom pomenu tekstem u zagradi objasniti značenje. Dijagnoze na latinskom jeziku istaći opcijom *italic*.

Merne jedinice (dužina, visina, težina i zapremina) treba označavati prema metričkom sistemu (jedinice: metar - m; kilogram - kg; litar -l ili podjedinice). Temperatura treba biti izražena u stepenima Celzijusa (°C), koncentracije u molima; uređaji se označavaju trgovačkim nazivima, a naziv i mesto proizvođača treba dopisati u zagradama.

Svi rezultati kliničkih i biohemijskih istraživanja izražavaju se u jedinicama međunarodnog sistema mera - SI. Za navođenje imena lekova potrebno je koristiti isključivo generički naziv (npr. Inhibitori protonske pumpe, Acetilsalicilna kiselina). Uređaje označavati fabričkim nazivima.

Autorstvo

Svi autori su odgovorni za autorstvo. Svaki autor treba da aktivno učestvuje u pisanju Rada da bi bio odgovoran za Rad u celosti. Autorstvo se bazira samo na višeslojnom spoju koncepcije Rada, dobijenih rezultata analize, kao i interpretacije dobijenih rezultata.

Struktura rukopisa rada

Rukopisi sadrže sledeća poglavlja: Naslov, ime i prezime autora, afilijacije autora, kratak sadržaj na srpskom jeziku sa ključnim rečima, uvod, eksperimentalni deo (materijal, metode), rezultate, diskusiju, zahvalnicu, literaturu i kratak sadržaj (Abstract) na engleskom jeziku sa ključnim rečima.

Pregledni članak sadrži sledeća poglavlja:

Uvod, pregled slučaja, zaključak i literaturu. Neophodno je da pregledni članak u literaturi sadrži najmanje četiri navedena autocitata autora. Nazive poglavlja treba pisati velikim slovima koristeći oznaku **bold**.

Naslov	Poželjno je da bude kratak, jasan i jednostavan sa akcentom na važnosti Rada.
Autorstvo	Autori treba da zajednički učestvuju u pisanju, prezentovanju rezultata i svim ostalim segmentima Rada. Autorskim radom se smatra samo originalni rukopis. Rečenice u radu ne smeju biti prepisane u potpunosti iz drugih publikacija.
Apstrakt/Sažetak	Predstavlja sumiranje celokupnog Rada, sa dobijenim rezultatima. Na osnovu ovog segmenta čitalac će doneti odluku o daljem čitanju.
Poglavlje UVOD	Treba da odgovori na sledeća pitanja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zašto je ovaj rukopis važan? 2. Šta je ranije pisano u oblasti o kojoj pišete? 3. Šta ćete prikazati u ostatku rukopisa? <p>U ovom poglavlju treba početi sa citiranjem literature.</p>
Poglavlje METODOLOGIJA	Potrebno je naglasiti koja vrsta istraživanja je rađena, kojom metodom i zatim metodu opisati, navesti ciljne grupe za istraživanje, broj ispitanika, mesto i vreme istraživanja, metod dobijanja rezultata, kao i da li postoji etičko odobrenje ili odobrenje određene institucije u kojoj je istraživanje sprovedeno.
Poglavlje REZULTATI	Iznesite najrelevantnije (po zanimljivosti, praktičnom značaju ili drugom kriterijumu) rezultate bez komentara, a na kraju rukopisa prikazite sve rezultate u formi tabele, grafikona ili drugog statističkog instrumenta. <p>U ovom poglavlju nije dozvoljeno citiranje literature.</p>
Poglavlje DISKUSIJA	Obavezno je osvrnuti se na slična istraživanja u svetu i dati pregled podataka o njima. Cilj je izneti komentare o dobijenim podacima sopstvenog istraživanja i vršiti poređenje sa istraživanjima sličnih studija. Nije potrebno komentarisati sve dobijene, već samo one od statističkog značaja.
Poglavlje ZAKLJUČCI	Dati opšti zaključak na osnovu sopstvenog istraživanja i ne iznositi tvrdnje o kojima niste dobili rezultate. Zaključak treba da bude kratak i jasan (od tri do pet rečenica) i da sadrži preporuke i planove za buduća istraživanja na slične teme. <p>U ovom poglavlju nije dozvoljeno citiranje literature.</p>
Poglavlje Zahvalnica	Nije obavezno; obično se u ve do tri rečenice iznosi zahvalnost pojedinoj osobi ili instituciji sa obrazloženjem zašto se zahvaljujete.
Poglavlje Literatura - REFERENCE	Pisati po datim preporukama u ovom Uputstvu za autore.
Poglavlje PRILOG	Ovo poglavlje je obavezno u situacijama kada prikazujete tabele, slike i grafikone, kao i druge grafčke instrumente. Obavezno u rukopisu napisati npr. Tabela 1, a istu prikazati u Proilogu ili napisati Slika 1 i istu prikazati u Prilogu.

Naslovna strana

Na posebnoj stranici navesti naslov Rada, bez skraćena, velikim slovima (Caps Lock), a ispod naslova navesti imena autora (bez titula) indeksirana brojevima koji odgovaraju onima pod kojima se nalaze nazivi i adrese ustanova u kojima autori rade. Pri dnu ove stranice otkucati ime i prezime autora odgovornog za dalju korespondenciju, punu adresu, broj telefona, faks ili e-mail adresu.

Apstrakt

Uz originalni Rad, saopštenje ili pregled iz literature treba priložiti na posebnoj stranici kratak sadržaj, koji sadrži naslov Rada, prezimena, inicijale imena autora, nazive ustanova i mesta (iz kojih su autori), zatim sadržaj Rada u ne više od 300 reči. Za naslove apstrakta koriste se oznake *italic* i **bold**, a za tekst sadržaja samo *italic*. Apstrakt ne treba da sadrži literaturne podatke. U njemu se navode, bez opisivanja, bitne činjenice, kratak prikaz problema i osnovni zaključak. U originalnom Radu kratak sadržaj treba da sadrži sledeća poglavlja: uvod, cilj, metod rada i zaključak.

Ključne reči

Na kraju apstrakta dodaju se ključne reči (ne manje od 4 i ne više od 8), koje služe brzom identifikaciji i klasifikaciji sadržaja Rada. Ključne reči treba pisati na karaju apstrakta na srpskom i na kraju apstrakta na engleskom jeziku. Ključne reči moraju biti relevantne ili opisne, mogu biti kratke fraze. Za dobijanje ključnih reči preporučujemo da koristite sledeći web sajt: <http://www.nlm.nih.gov/mesh>.

Struktura rada

Originalni radovi sadrže sledeća poglavlja: uvod, cilj rada, metod, rezultate, diskusiju, zaključak i literaturu. Prikaz slučaja treba da sadrži uvod, opis slučaja i bolesnika, diskusiju i reference.

Kratak sadržaj (Abstract) na engleskom jeziku treba da bude otkucan na posebnoj stranici i tre-

ba da sadrži sve elemente kao i kratak sadržaj na srpskom jeziku.

Uvod rada se piše jasno, sažeto, uz navođenje suštine materije i radova koji su u vezi sa problematikom, kao i ciljem istraživanja.

Eksperimentalni deo opisuje materijale i metode, bez posebnih detalja ako su već opisani u literaturi (navesti literaturni podatak), a detaljno opisati ako je metodologija nova ili modifikovana. Potrebno je navesti metode izračunavanja parametara i statističke analize rezultata. Ukoliko se upotrebljavaju skraćena, pri prvom navođenju u tekstu treba napisati i njihov pun naziv.

Rezultate prikazati jasno i pregledno, sa odgovarajućom statističkom obradom.

Diskusija obuhvata interpretaciju dobijenih rezultata i njihovo poređenje sa literaturnim podacima. Rezultati i diskusija mogu se objediniti.

Zaključak sledi na kraju teksta i može biti jedinstven opšti zaključak, jasan i koncizan, rezultat istraživanja ili ga može činiti više pojedinačnih numerisanih zaključaka (označenih arapskim brojevima).

Sadržaj izveštaja sa kongresa i stručnih sastanaka, stručnih vesti, prikaza stručnih knjiga i praktiku- ma, istorije medicine, pisama uredništvu i dopisa „U spomen“ treba da sadrže: apstrakt koji opisuje problematiku (obima do 300 reči) kao i ključne reči, a u daljem tekstu poglavlja: uvod (pristup temi koristeći raspoloživu literaturu), podnaslove shodno temi i zaključak.

Obim rukopisa

Celokupan tekst rukopisa (naslovna strana, kratak sadržaj, uvod, eksperimentalni deo, rezultati, diskusija, zahvalnice i literatura uključujući priloge - tabele, fotografije, grafikone, sheme itd.) može imati 3.000 reči za originalne radove; do 2000 reči za saopštenja; do .000 reči za pregledne radove; za stručne izveštaje 1.500 reči, a za ostale preglede 1.000 reči.

Maksimalan broj zbirna stranica koje popunjavaju tabele, slike, sheme, crteži i grafikoni može biti najviše polovina broja kucanih stranica rukopisa.

Tabele, slike, crteži, sheme, grafikoni i drugo

Svaka tabela treba biti postavljena na posebnoj stranici. Tabele se označavaju arapskim brojevima po redosledu navođenja u tekstu. Naslov tabele prikazuje sadržaj tabele. Upotrebu skraćenica u tabeli obavezno objasniti u legendi tabele.

Fotografije priložiti odvojeno od rukopisa, u koliko su na fotografijama bolesnici fotografiju je obavezno obraditi tako da su lica zamučena ili su oči precrtane crnom debelom llinijom, oštarih kontura.

Tekst (opis) slike kuca se na posebnom listu. Crteže (sheme i grafikone) priložiti na posebnoj stranici (sa precizno unetim vrednostima na apscisi i ordinati).

Zahvalnica se piše na kraju teksta, a sadrži podatke ili izraze zahvalnosti autora na pomoći (naučnoj, stručnoj, tehničkoj ili finansijskoj).

Ukoliko je rukopis deo diplomskog ili master rada, doktorata ili naučnog projekta obavezno je na kraju rukopisa to naglasiti sledećom izjavom: „Ovaj rukopis je deo diplomskog rada pod nazivom (dopisati pun naziv rada), odbranjenog (dopisati tačan datum), naziv ustanove, mesto odbrane.“ Ako je rukopis deo nekog od navedenih radova, a nije odbranjen, onda naznačiti da

je rukopis deo npr. diplomskog rada koji je u procesu odbrane i navesti podatke (naslov rada, mesto, naziv institucije u kojoj se rad brani); ako je rukopis deo projekta obavezno napisati naziv projekta, mesto, period trajanja projekta i ime institucije u kojoj se projekat realizuje.

Literatura

Citiranje literature uz poštovanje propisanih standarda izuzetno je značajno za klasifikaciju naučnih časopisa. Reference treba pisati na posebnim stranicama jednostrukim poredom, a dvostrukim između pojedinačnih referenci, sa rednim arapskim brojevima prema redosledu navođenja u tekstu.

Broj referenci u literaturi ne sme prelaziti trideset, osim za pregled iz literature gde je prihvatljivo do pedeset referenci. Reference se navode po ugledu na Vancouver sistem, čije principe koriste Nacionalna biblioteka medicine i Index Medicus.

Za svaki rad je dozvoljeno 5 referenci starijih od pet godina, izuzev preglednog rada gde je dozvoljeno da broj starijih referenci bude najviše 10. Više od polovine citirane literature ne sme biti starije od pet godina. Poželjno je citirati domaće autore. Preporuke o tačnosti pisanja referenci pogledajte na https://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html

Primeri

Naučni rad	<u>Vlaisavljevic Z, Rankovic I. Specific Nursing Care Rendered In Hepatic Encephalopathy: Contemporary Review and New Clinical Insights. J Nurs Care 2015;4: 264. doi:10.4172/2167-1168.1000264</u> *Poželjno je navesti doi broj
Udžbenik	Marinković Lj. Menadžment u zdravstvenim organizacijama. II izdanje, Beograd, 2011; 230-234 *Posle godine obavezno oveležiti pp (papir page - od strane do strane)
Internet sajt	Abood S. Quality improvement initiative in nursing homes: the ANA acts in an advisory role. Am J Nurs. 2002 Jun [cited 2002 Aug 12];102(6):[about 1 p.]. Available from: http://www.nursingworld.org/AJN/2002/june/Wawatch.htm Article